

Sygn. akt III AUa 469/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Małgorzata Pasek
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r. w Lublinie

sprawy J. W.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 6 kwietnia 2017 r. sygn. akt IV U 166/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz J. W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Pasek Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 469/17

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 25 maja 2015 r., działając na podstawie art.19 ust.1 i 1b pkt 1 oraz art.20 ust.1 i 2 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników odmówił J. W. prawa do emerytury rolniczej wskazując, że udowodniony przez niego okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników wynosi 18 dni, tj. obejmuje okres od 1 stycznia do 18 stycznia 2015 r., zamiast wymaganych co najmniej 25 lat. Organ rentowy wskazał, że do okresu wymaganego do emerytury nie zaliczył okresów ubezpieczenia społecznego rolników zaliczonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do nabycia przez ubezpieczonego emerytury

pracowniczej ,tj. okresów od 1 lipca 1977 r. do 13 października 1993 r. i od 21 października 1997 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz okresów zatrudnienia poza rolnictwem od 1 listopada 1970 r. do 30 października 1971 r., od 1 lipca 1972 r. do 31 marca 1974 r. oraz od 14 października 1993 r. do 20 października 1997 r.

Od tej decyzji odwołanie S. złożył J. W. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że przysługuje mu prawo do emerytury rolniczej.

Sprawa z odwołania ubezpieczonego toczyła się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach pod sygnaturą akt IV U 864/15 i zakończyła się wyrokiem z 12 lutego 2016 r. oddalającym odwołanie. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał m.in., że organ rentowy nie mógł zaliczyć do okresów wymaganych do nabycia emerytury rolniczej tych okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, które wcześniej uwzględnił Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa ubezpieczonego do emerytury pracowniczej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał swoją decyzję w dniu 6 marca 2015 r. i jak wynika z jej treści do ustalenia wysokości świadczenia uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 6 lat, 9 miesięcy i 8 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lat, 3 miesięcy i 3 dni, w pozostałym zaś zakresie zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego uwzględnił okresy ubezpieczenia społecznego rolników w wymiarze 33 lata, 5 miesięcy i 24 dni. Skoro zatem ubezpieczony przed wystąpieniem o emeryturę rolniczą wystąpił o emeryturę z ZUS i wniósł o zaliczenie okresów ubezpieczenia społecznego rolników do ustalenia emerytury pracowniczej to obecnie, w myśl art.20 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ma możliwości powtórnego zaliczenia tych samych okresów do emerytury rolniczej.

Na skutek apelacji ubezpieczonego od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 28 września 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 25 maja 2015 r. i przekazał sprawę temu organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wskazał, że ubezpieczony jako osoba urodzona do 31 grudnia 1947 r. w celu nabycia prawa do emerytury rolniczej obowiązany jest wykazać okres pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w wymiarze co najmniej 25 lat, przy czym do ustalenia prawa do tego świadczenia nie mogą być uwzględnione takie okresy ubezpieczenia, które zostały uprzednio zaliczone do nabycia prawa do emerytury na podstawie odrębnych przepisów – art.20 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Ta ostatnia okoliczność jest istotna, gdyż od 1 stycznia 2015 r. ubezpieczony jest uprawniony do emerytury dla osoby urodzonej przed 1 stycznia 1949 r. przewidzianej w ustawie z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i aby nabyć to prawo należało wykazać wymagany przez ustawę okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat - art.27 ust.1 powyższej ustawy, ewentualnie w przypadku braków okresów ubezpieczenia w takim wymiarze, okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze w wymiarze 20 lat – tzw. niepełna emerytura na podstawie art.28 ustawy emerytalnej. W sprawie niesporne jest, że ubezpieczony nie legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze zarówno 25 lat, jak i 20 lat. W związku z tym, zgodnie z art.10 ust.1 ustawy emerytalnej zaistniała możliwość uzupełnienia okresów składkowych i nieskładkowych okresami pracy w gospodarstwie rolnym, ale uzupełnienie to powinno nastąpić w wymiarze koniecznym do uzupełnienia najbliższego wymaganego przez ustawę stażu okresów składkowych i nieskładkowych. W okolicznościach sprawy, a zatem w sytuacji, w której ubezpieczony legitymuje się okresami składkowymi w wymiarze 6 lat, 9 miesięcy i 8 dni oraz okresami nieskładkowymi w wymiarze 2 lata, 3 miesiące i 3 dni możliwe było uzupełnienie okresu wymaganego do nabycia przez ubezpieczonego emerytury z FUS okresem ubezpieczenia społecznego rolników, ale tylko w wymiarze koniecznym do nabycia uprawnień emerytalnych, a zatem w wymiarze koniecznym do uzupełnienia najbliższego wymaganego przez ustawę stażu okresów składkowych i nieskładkowych, a zatem do 20 lat – art.28 ustawy emerytalnej. W tych okolicznościach Zakład Ubezpieczeń Społecznych mógł uzupełnić okres wymagany do nabycia przez ubezpieczonego emerytury tylko we wskazanym wyżej zakresie. Uwzględnienie przez w/w organ rentowy okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w większym wymiarze niż konieczny nie daje podstaw do przyjęcia, że całość tych okresów miała wpływ na ustalenie ubezpieczonemu tzw. emerytury pracowniczej. Okoliczność tę pominął Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników rozpoznając późniejszy wniosek ubezpieczonego o emeryturę rolniczą, a ma ona istotne znaczenie dla ustalenia tego prawa. Nadto Sąd Apelacyjny wskazał, że rozpoznając ponownie sprawę organ rentowy zbada również, czy ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16. roku życia a przed

podjęciem w dniu 1 października 1965 r. studiów oraz po ich zakończeniu w okresie od 16 czerwca 1970 r. do 31 października 1970 r., a nadto we własnym gospodarstwie rolnym od 1 kwietnia 1974 r. do 30 czerwca 1977 r.

Rozpoznając ponownie wniosek ubezpieczonego z 26 marca 2015 r. o emeryturę rolniczą, organ rentowy ustalił, że ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców od chwili ukończenia 16. roku życia do chwili podjęcia studiów wyższych ,tj. w okresie od (...) do 30 września 1965r., oraz po ich ukończeniu a przed podjęciem pracy zawodowej poza rolnictwem - w okresie od 16 czerwca 1970 r. do 31 października 1970 r., a następnie we własnym gospodarstwie rolnym - od 1 kwietnia 1974 r. do 30 czerwca 1977 r. Suma tych okresów oraz uwzględnionego uprzednio okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 2015r. do 18 stycznia 2015 r. stanowi 6 lat, 1 miesiąc i 23 dni, zamiast wymaganych co najmniej 25 lat. Mając na uwadze te ustalenia, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników decyzją z 9 stycznia 2017 r. ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy ponownie wskazał, że do ustalenia prawa do emerytury rolniczej nie uwzględnił okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 lipca 1977 r. do 13 października 1993 r. i od 21 października 1997 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz okresów zatrudnienia poza rolnictwem od 1 listopada 1970 r. do 30 października 1971 r., od 1 lipca 1972 r. do 31 marca 1974 r. oraz od 14 października 1993 r. do 20 października 1997 r., gdyż zostały one zaliczone przy ustaleniu prawa do emerytury w ZUS.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony wnosząc o jej uchylenie i ponowne przekazanie sprawy do rozpoznania przez organ rentowy wobec nieuwzględnienia przez ten organ oceny prawnej oraz wskazań co do dalszego postępowania wyrażonych przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w uzasadnieniu w/w wyroku z 28 września 2016r. wydanego w sprawie IV U 864/15.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił prawo J. W. do emerytury rolniczej od(...).

Sąd Okręgowy ustalił, że J. W. urodził się w dniu (...), a w dniu (...) ukończył 16. rok życia. Do chwili wystąpienia w dniu 26 marca 2015 r. z wnioskiem o emeryturę rolniczą ubezpieczony przebył następujące okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia oraz okresy ubezpieczenia społecznego rolników:

-okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców M. i M. małż. W. położonego w J. w okresie od ukończenia 16. roku życia ,tj. od(...)do podjęcia studiów wyższych, tj. do 30 września 1965 r., co stanowi 2 lata, 5 miesięcy i 19 dni, okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców M. i M. małż. W. położonego w J. w okresie od ukończenia studiów wyższych ,tj. od 16 czerwca 1970 r. do chwili podjęcia pierwszej pracy zawodowej ,tj. do 31 października 1970 r., co stanowi 4 miesiące i 15 dni

-okres pracy we własnym (na zasadzie długoletniej dzierżawy) gospodarstwie rolnym od zakończenia pracy zawodowej ,tj. od 1 kwietnia 1974r. do 30 czerwca 1977 r., co 3 lata i 3 miesiące,

-okres ubezpieczenia społecznego rolników od 1 lipca 1977r. do 13 października 1993 r., co stanowi 16 lat, 3 miesiące i 13 dni,

-okres ubezpieczenia społecznego rolników od 21 października 1997r. do 18 stycznia 2015r., co stanowi 17 lat, 2 miesiące i 29 dni,

Suma powyższych okresów wynosi 39 lat, 7 miesięcy i 16 dni.

Ubezpieczony przebył następujące okresy ubezpieczenia na gruncie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych:

- okres nieskładkowy studiów wyższych na Wydziale(...) (...) w W. od 1 października 1965 r. do 15 czerwca 1970 r., co stanowi 5 lat, - okres składkowy z tytułu zatrudnienia w ramach stażu pracy w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K. od 1 listopada 1970r. do 31 października 1971r., co stanowi 1 rok,

- okres składkowy z tytułu zatrudnienia w (...) Ośrodku Doradztwa Rolniczego w W. od 1 lipca 1972 r. do 31 marca 1974 r., co stanowi 1 rok i 9 miesięcy,

- okres składkowy z tytułu sprawowania mandatu posła na Sejm RP II kadencji od 14 października 1993 r. do 20 października 1997 r., co stanowi 4 lata i 7 dni.

Suma powyższych okresów stanowi 6 lat, 9 miesięcy i 7 dni okresów składkowych oraz 5 lat okresów nieskładkowych.

W dniu 30 stycznia 2015 r., a zatem przed wystąpieniem z wnioskiem o emeryturę rolniczą, ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o emeryturę. Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z 6 marca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał ubezpieczonemu od 1 stycznia 2015r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku emeryturę. Do ustalenia emerytury i jej wysokości Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił w/w okresy składkowe w wymiarze 6 lat, 9 miesięcy i 8 dni, okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lata, 3 miesiące i 3 dni (po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych) oraz jako okres uzupełniający okres ubezpieczenia społecznego rolników w wymiarze 33 lata, 5 miesięcy i 24 dni, na który składają się okresy ubezpieczenia społecznego J. W. od 1 lipca 1977r. do 13 października 1993r. i od 21 października 1997r. do 31 grudnia 2014r. - przerwa wynikająca z okresu sprawowania mandatu posła (decyzja ZUS Oddział w S. z 6 marca 2015r. przyznaniu emerytury k.11 akt emerytalnych oraz pismo ZUS Oddział w S. z 28 kwietnia 2015r. z informacją o okresach zaliczonych do ustalenia prawa do emerytury k.35 akt emerytalnych).

Sąd Okręgowy orzekł, że zgodnie z art.19 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j.: Dz.U. z 2015r., poz.704 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

osiągnął wiek emerytalny, który w przypadku ubezpieczonego wynosi co najmniej 65 lat – art.19 ust.1b pkt1 ustawy,

podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art.20.

Z kolei przepis art.20 ust.1 ustawy stanowi, że do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art.19 ust.1 pkt 2 od osób urodzonych przed 31 grudnia 1948 r. zalicza się okresy:

- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990r.,

- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi, przy czym w myśl ust.2 powyższego przepisu okresów, o których mowa w ust.1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

W sprawie bezsporne jest, że w dacie wystąpienia z wnioskiem o emeryturę rolniczą (26 marca 2015 r.) ubezpieczony, który urodził się w dniu (...), osiągnął wymagany wiek emerytalny wnoszący co najmniej 65 lat. W sprawie powstał natomiast spór co do tego, czy ubezpieczony legitymuje się wymaganym przez ustawę okresem ubezpieczenia wynoszącym co najmniej 25 lat. Organ rentowy stanął na stanowisku, że ubezpieczony nie posiada wymaganego okresu ubezpieczenia, gdyż uprzednio – od 1 stycznia 2015 r. nabył prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i do nabycia tego prawa Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy podlegania J. W. ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 lipca 1977 r. do 13 października 1993 r. i od 21 października 1997 r. do 31 grudnia 2014 r., co stanowi 33 lata, 5 miesięcy i 24 dni. W tych zaś okolicznościach organ renty stwierdził, że w/w okresy ubezpieczenia społecznego rolników nie mogą być przyjęte do ustalenia prawa do emerytury rolniczej, co powoduje, że do ustalenia tego prawa mogą być przyjęte jedynie okresy pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców oraz we własnym gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia ,tj. okresy od (...) do 30 września 1965 r., od 16 czerwca 1970 r. do 31 października 1970 r. i od 1 kwietnia 1974 r. do 30 czerwca 1977 r., a także okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 2015 r. do 18 stycznia 2015 r., które nie zostały uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa ubezpieczonego do emerytury na podstawie ustawy z 17

grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Suma wskazanych okresów wynosi jednak 6 lat, 1 miesiąc i 22 dni, a zatem jest niewystarczająca do nabycia emerytury rolniczej.

Analizując okoliczności sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że stanowisko organu rentowego jest nieuzasadnione, gdyż nie uwzględnił wszystkich aspektów sprawy. Nie ulega wątpliwości, że okresy ubezpieczenia, które zostały uwzględnione do ustalenia prawa do emerytury na podstawie odrębnych przepisów – tu na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, nie mogą być zaliczone ponownie do ustalenia prawa do emerytury rolniczej. Jednakże stosując tę zasadę należy stosować ją ściśle wg przepisu ustawy, a przepis art.20 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi następująco „okresów, o których mowa w ustępie 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów”. Z uregulowania tego przepisu wynika, że do emerytury rolniczej nie można uwzględnić tych okresów ubezpieczenia społecznego rolników, które zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury – tu: emerytury pracowniczej ubezpieczonego. Sformułowanie „od których zależy prawo” do innej emerytury lub renty wskazuje na to, że zakaz zaliczenia okresów ubezpieczenia przy ustalaniu emerytury rolniczej dotyczy ściśle tych okresów, bez których niemożliwe byłoby uprzednie nabycie emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wskazane uregulowanie wprowadza zatem zakaz podwójnego zaliczenia okresów ubezpieczenia społecznego rolników raz do nabycia emerytury z FUS i drugi raz tych samych okresów do nabycia emerytury rolniczej, ale tylko w zakresie koniecznym do nabycia tego pierwszego prawa. Wskazane uregulowanie art.20 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników koreluje w tym zakresie z art.10 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również m.in. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art.5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. W sprawie niesporne jest, że ubezpieczony legitymuje się okresami składkowymi w wymiarze 6 lat, 9 miesięcy i 8 dni oraz okresami nieskładkowymi (po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych) w wymiarze 2 lata, 3 miesiące i 3 dni. Suma tych okresów wynosi 9 lat i 11 dni. Odnosząc to ustalenie do przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS stwierdzić należy, że okresy te były niewystarczające do nabycia przez ubezpieczonego emerytury pracowniczej. Zgodnie bowiem z art.27 ust.1 w/w ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949r. przysługuje emerytura, jeżeli – mężczyzna, urodzony do 31 grudnia 1947r., osiągnął wiek emerytalny co najmniej 65 lat i wykazał okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. W myśl zaś art.28 przedmiotowej ustawy ubezpieczonym – mężczyznom urodzonym przed 1 stycznia 1949r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art.27 ust.1 (25 lat), przysługuje emerytura, jeżeli mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat. Jak wskazano wyżej, występując o emeryturę z FUS ubezpieczony nie dysponował okresem składkowym i nieskładkowym wymaganym do nabycia tego prawa tak na podstawie art. 27 ust.1, jak i na podstawie art.28 ustawy. W tych okolicznościach organ rentowy – ZUS Oddział w S. zasadnie uzupełnił ten okres okresem ubezpieczenia społecznego rolników, ale w myśl w/w art.10 ust.1 ustawy emerytalnej mógł i powinien dokonać takiego uzupełnienia jedynie w wymiarze koniecznym do nabycia emerytury. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w przytoczonym na wstępie uzasadnieniu wyroku z 28 września 2016 r. w okolicznościach sprawy takie uzupełnienie powinno nastąpić w wymiarze koniecznym do uzupełnienia najbliższego wymaganego przez ustawę stażu okresów składkowych i nieskładkowych, a zatem do 20 lat – art.28 ustawy emerytalnej (ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS). Oznacza to, że skoro wykazany przez ubezpieczonego okres składkowy i nieskładkowy wynosi 9 lat i 11 dni to uzupełnienie do wymaganego okresu 20 lat nakazywało przyjęcie okresów podlegania J. W. ubezpieczeniu społecznemu rolników w wymiarze 10 lat, 11 miesięcy i 19 dni. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników rozpoznając wniosek ubezpieczonego o emeryturę przeoczył tę okoliczność i za Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyjął, że skoro ten ostatni do ustalenia prawa do emerytury pracowniczej J. W. uwzględnił 33 lata, 5 miesięcy i 24 dni okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników (okresy od 1 lipca 1977r. do 13 października 1993r. i od 21 października 1997r. do 31 grudnia 2014r.), to okresy te nie mogą być uwzględnione do ustalenia emerytury rolniczej. Naruszył tym samym przepis art.20 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Nie ulega bowiem wątpliwości, że z w/w okresu w wymiarze 33 lata, 5 miesięcy i 24 dni do nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury pracowniczej konieczne było zaliczenie okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jedynie w wymiarze 10 lat, 11 miesięcy i 19 dni (tylko od tego okresu

zależało prawo do tego świadczenia). Różnica wynikająca z tych okresów (33 lata, 5 miesięcy i 24 dni minus 10 lat, 11 miesięcy i 19 dni), a zatem okres w wymiarze 22 lata, 6 miesięcy i 5 dni podlega zatem uwzględnieniu do nabycia przez J. W. emerytury rolniczej i razem z uwzględnionym przez organ rentowy okresem pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu w wymiarze 6 lat, 1 miesiąc i 23 dni stanowi przeszło 25 lat okresów ubezpieczenia, wymaganych w myśl art.19 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do nabycia emerytury rolniczej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że J. W. przysługuje prawo do emerytury rolniczej od (...)tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o emeryturę.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy - Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego:

1. art.19 ust.1 w związku z art.20 ust.3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zaliczeniu do okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego okresów, które zostały już zaliczone do emerytury w ZUS;

2. art.27 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.52 ust.1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez pominięcie tego przepisu podczas ustalania okresów pracy w gospodarstwie rolnym i podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników;

3. art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.52 ust.2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że ZUS przyznając odwołującemu emeryturę nieprawidłowo zaliczył okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w wymiarze 33 lat, 5 miesięcy i 24 dni;

oraz naruszenie prawa procesowego;

4. art. 232 kpc polegające na niewyjaśnieniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy przez pominięcie okoliczności, że odwołujący pobiera emeryturę z ZUS przyznaną na podstawie art.27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

5. art.321 kpc polegające na tym, że sąd przyznając J. W. emeryturę orzekł ponad żądanie tj. wzruszył prawomocną decyzję ZUS przyznającą odwołującemu emeryturę, która nie była przedmiotem postępowania przed sądem i wydał rozstrzygnięcie wzruszając prawomocną decyzję ZUS niebędącą przedmiotem orzekania w sprawie, co doprowadziło do orzeczenia ponad żądanie;

6. art.233 § 1 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i nadanie jej walorów dowolności sprowadzającego się do niezgodnego z prawem zaliczenia do okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, które na dostawie obowiązujących przepisów zostały już zaliczone do świadczenia.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy wydał trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił interpretację przepisów art.19 i 20 ust.2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2017 roku, poz.2336) oraz wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w pełni je podzielał i akceptując. Należy zauważyć, że problem zawiązany z rozstrzygnięciem w sprawie przyznania prawa do emerytury z ubezpieczenia społecznego rolników był już przedmiotem rozważań niniejszego

Sądu Apelacyjnego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 września 2016 roku uchylając zarówno wyrok Sądu Okręgowego z dnia 12 lutego 2016 roku oraz poprzedzającą go decyzję wskazał, że orzeczenie co do istoty sprawy wymaga ustalenia, jakie okresy pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym oraz okresy podlegania przez niego ubezpieczeniu społecznemu rolników należy traktować jako okresy „ubezpieczenia, które zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów”. Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że skarżąca argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważyła zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własną interpretację przepisów art.10 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art.19 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ustawy o odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy i nie znajdującą potwierdzenia w treści tych przepisów.

Istota sprawy dotyczyła okresów, które nie zostały uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury jako okres uzupełniający wymieniony w art.10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 roku, poz.1383). Przepis art. 10 ust. 1 powołanej ustawy pozwala uzupełnić okresy składkowe i nieskładkowe okresami pracy w gospodarstwie rolnym do rozmiaru najbliższego (kolejnego) stażu okresów składkowych i nieskładkowych w zakresie wymaganym i koniecznym do nabycia określonych uprawnień emerytalnych. Oznacza to, że jeżeli okresy składkowe lub nieskładkowe nie przekraczają 15 lat, to możliwe jest ich uzupełnienie okresami wskazanymi w art. 10 ust. 1 ustawy jedynie w celu nabycia prawa do tzw. niepełnej emerytury na podstawie art. 28 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Dopiero w przypadku, gdy okresy składkowe i nieskładkowe przekraczają 15 lat, to możliwe jest ich uzupełnienie okresami, o jakich mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, dla nabycia pełnych uprawnień emerytalnych.(por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2011 r. I UK 246/10 - LEX nr 738534; z dnia 14 września 2009 r., II UK 19/09 - OSNP 2011/9-10/135; z dnia 5 września 2008r. II UK 364/07 - OSNP 2010/1-2/23).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., ustalając skarżącemu prawo do emerytury, mógł uzupełnić brakujący okres o okresy wymienione w art. 10 ust. 1 tylko w wymiarze niezbędnym do uzyskania prawa, czyli 20 lat, stosownie do art. 28 ustawy emerytalnej, a tymczasem decyzją z dnia 6 marca 2015 roku wskazał, że uwzględnił 33 lata 5 miesięcy 24 dni okresów uzupełniających stanowiących podleganie ubezpieczonego ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 1 lipca 1977 roku do dnia 13 października 1993 roku, od dnia 21 października 1997 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku.

Okoliczność ta oznacza, że pozostały okres ubezpieczenia społecznego rolników i okres pracy w gospodarstwie rolnym przed objęciem obowiązkiem ubezpieczenia, niebędący „niezbędnym” do ustalenia prawa do emerytury z powszechnego ubezpieczenia społecznego, mógł zostać zaliczony przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej. Mnie można przy tym zgodzić się ze skarżącym co do orzekania ponad żądanie – wniosek wnioskodawcy dotyczył prawo do emerytury i jego odwołanie również – Sąd ustalając prawo do świadczenia orzekł o spełnieniu przesłanek wynikających z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, bez ingerencji w pozostałe okresy ubezpieczenia przyjęte przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy przyznaniu emerytury powszechnej. Tym samym nie można przyjąć, że podważał prawomocną decyzję ZUS w zakresie prawa do emerytury, ocenie Sądu podlegał bowiem wyłącznie okres ubezpieczenia, który warunkował prawo do emerytury powszechnej, bez jakichkolwiek ingerencji co do samej decyzji ustalającej prawo do świadczenia.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona i na mocy art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art.98 KPC oraz § 9 ust.2 2 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800)